

מסורת הש"ס

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

ט. רבינו הנגאל

א [לעיל ב:3] ו [לעיל ב:3] חולין ס:
א זהו סוד מסודות הקבלה
ואין להבינו במשמע ח"ו כי
כל כבודה נט מן פנימה.
ד [בס"א: ע"ג]
ה [במדרש כ"ג, ו] [וע"ע
מוספות וזהו כ' ד"ה לא
יכוננו].

תורה אור השלם

1. השעיר עזים אחד
לקטאת לין על עלת
הקמדי יקשה ונסבו:
במדבר כו טו

מוסף רש"י

כל השעירים... כל שעיר
מוספין... שני שעיר הנשח
בזמן דיום הכפורים... בין
של רגלים בין של ראש
הקשים... כפרתן שרה.
כולן מפורשים על כל בין
על שאין זה ידעה בתחלה
יש זה ידעה לבסוף... בין
על שאין זה ידעה לא
תחלה ולא בסוף... בין על
טובה שאלה את העמאל
ונפקא מינה לטמאה
שארעה בין זה זה לזה... אצל
מנלן עליו שאינו מכפר
עס אלו ולא אלו מולין את
תלייתו כשם זה ידעה
בתחלה ואין זה ידעה
בסוף כדלמך בגמ' [שעיר
ג.]. חטא שאין מכיר
בו אלא ה' יהא שעיר
זה מכפר. ושאר השעירים
למדים ממנו [בחבורו כח
סו]. שנאמר בו לה'.
דכולהו רגלים מכיב ושעיר
חטאת אחד ולא מכיב זה
לה' [חולין ס:].

כפרתן שרה. ונפקא מינה לטומאה שאירעה בין זה לזה: **אלא למאי הלכתא איתקש.** הואיל דלאו לידיעה איתקוש כדמנ"ג [ג]. **אינו מכפר בשאר עבירות.** אלא בטומאת מקדש וקדשיו כדדרשין לעיל [ו:1]. **מאי טעמא דרבי יהודה.** דלמך כל האחרים מכפרין על שאין זה ידעה לא בתחלה ולא בסוף חוץ משל יוה"כ: **לחטאת לה.** בשל ראש חודש כתיב: **הביא חטאת להפיס דעתה של לזנה: א"כ.** **לכדר"ס** בן לקיס לחודיה הוא דלתא: **ונכפר נמי אשאר עבירות.** כל חטא שלא נודע דהא קרא סתמא כתיב: **וזה בא בזמן קבוע.** שעיר יוה"כ דחיוץ: **מה זה אינו מכפר בו.** דהא איתקש לפנימי: **הא נמי דכסגא דבי רבי ישמעאל** הואיל וזה בא כו' וילין לכו אז מדרשא חדש אי מדיום הכפורים: **מרוצה כפרתו.** של יוה"כ שהוא מכפר על כל עבירות תלמך כרגלים וע"ג דכתיב **זהו לכפר** איתמא לא מכפרי אמרין דעון כרת:

המס
מיבעי ליה לכדר"ל דאמר ר"ל מה נשתנה שעיר של ר"ח שנאמר בו לה' אמר הקב"ה שעיר זה יהא כפרה על **על** שמיעטתי את הירח א"כ לימא קרא על ה' מאי לה' לכדאמרן ואימא כוליה להכי הוא דאתא א"כ נימא קרא חטאת ה' מאי לה' שמעת מינה תרתי ונכפר נמי אפי' בשאר עבירות תנא דבי ר' ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קבוע וזה בא בזמן קבוע מה זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו אף זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו אשכחן שעירי ראשי חרשים **שעירי הרגלים מנלן** וכי תימא הא נמי כרתנא דבי ר' ישמעאל איכא למיפרך **אי מדרשא חדש** שכן תירד אי מדיום הכפורים שכן מרובה כפרתו וכי תימא **הא**

אחי לכלל חטאת לרבי ישמעאל וי"ל דמ"מ טפי אחי לכלל חטאת יש זה ואין זה דלדר שיט זה ידעה מעיקרו צקל יכול לזכר מדבר שלא היתה לו ידעה מעולם ולפי המסקנא דרבי ישמעאל סבר לה כר"מ דכל השעירים כפרתן שרה שמה שהיה זה אפי' לזכר מדבר זה דהא כתיב לה' שאין מכיר בו אלא ה' וא"ת לרבי ישמעאל למאי איתרתיך לכל חטאתם וי"ל כי היכי דלא נימא דנכפר כפרה גמורה: **כבר** זה בר"מ. לאו דוקא כר"מ דר"מ צעי ידיעה בתחלה דקמני לקמן דכולהו מכפרין על שאין זה ידעה בתחלה ויש זה ידעה בסוף ואילו לר' ישמעאל האי צר קרבן הוא: **מאי טעמא דר' יהודה.** וא"ת מאי קצעי הא ע"כ ליכא לאוקומה לכפרה דרגלים ודר"מ אלא צדין זה ואין זה דליש זה ידעה בתחלה או בסוף פנימי וחיוון מכפרין וי"ל דצעי מאי טעמא דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו איתמא בשאר עבירות אי משום בנין אף דתיב דבי ר' ישמעאל הא איכא למיפרך כדפריך בסמוך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו ומשני לחטאת לה' חטאת שאין מכיר אלא ה' וכיון דמכפר אלאין זה ואין זה לא שייך למיפרך מה ליוה"כ כו' דגילוי מילתא בעלמא הוא דחטאת דקרא היינו טומאת מקדש וקדשיו כדלמך בסמוך: **שעיר** זה כפרה לשראל ועלי לקבוע זמן כפרה וזו קצעתי ב"מ להפיס דעתה של ירח: **הוא"ו** זה בא בזמן קבוע. פ"ה שעיר חיוון וכן ג"ל דאי מפנימי גמר בסמוך דפריך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו ה"ל למיפרך שכן נכנס דמה לפני ולפנים ועוד אדילין מפנימי לילך משעיר המשחלח דמכפר אשאר עבירות אפי' דשעיר המשחלח נמי לאו קרבן גמור הוא דנשך חוץ למחנה ואית לן למילף טפי משעיר המשחלח דהוי חוץ מחוץ אצל השחא דגמיר מחיוון ניחא טפי דדמו אהדי טפי משעיר המשחלח ופישא נמי דאיתרתיך לעיל היתקש דחיוון מכפר מפנימי דאין ללמוד בתחלה דאין ללמוד מפנימי ובנין אף דחון מפנימי לא ילפינן וא"ת אי מחיוון גמיר נשחט מהכא דדבר הלמד בהיקש חוחר ומלמד צבנין אף דחיוון גופיה לא ידעינן דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו אלא משום דהוקש לפנימי וצעיה הא צפ' איהו מקומן (בזה"ש דף ג.) וי"ל דהאי לא חשיב צבנין אף אלא גילוי מילתא בעלמא כדמוכח בסמוך והשחא נמי א"ש דקאמר ואיתקוש שעירי רגלים לשל ר"ח אפי' דשל ר"ח לא ידעינן אלא צבנין אף דחיוון וחיוון מהיקשא דפנימי וצקוטטרס פירש בסמוך דדבר הלמד צבנין אף חוחר ומלמד בהיקש וילפינן שעירי רגלים מר"ח אפי' דר"ח לא ידעינן אלא צבנין אף מיוה"כ וי"ל לומר כך דהא צעיה היא צפקא איהו מקומן (ס"ג דף ט.) אי דבר הלמד צבנין אף חוחר ומלמד בהיקש אי לא ועוד דהכא גרע מדבר הלמד בהיקש דחיוון חוחר ומלמד בהיקש כדפ"ה גופיה בסמוך דהכא שעירי ראשי חרשים גמירין משעיר החיוון דגמיר בהיקש מפנימי: **אף** זה אינו מכפר בו. ואין להקשות וילין מהאי צבנין אף דליכפך נמי ר"ח אכפרה דחיוון דהא איתקש חיוון לפנימי שלא תמא כפרתו פעמים בשנה ועוד דלענין זה איכא למיפרך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו דהשתא ליכא לומר גילוי מילתא הוא דקרא דר"ח לא משמע אלא אלאין זה ואין זה: **שעירי** רגלים מנ"ג. הכא אין לפרש מניין דלא מכפרי נמי אשאר עבירות כדצעי לעיל אדר"ח דא"כ מאי פריך בסמוך שכן תדיר שכן מרוצה כפרתו אדרבה כ"ש דגילף מהתם דאע"ג דחמירי לא מכפרי נמי אשאר עבירות אלא יש לפרש מנלן דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו דאיכא כרת איתמא דלא מכפר אלא בשאר עבירות דליכא כרת כיון דאין כפרתו מפורשת ולא דמי לדר"ח שפורשת דחטא שאין מכיר בו משמע כל חטאים שאינם ידועים כדפירש הקוטטרס בסמוך ולהכי צעי מנלן דלא מכפרי נמי אשאר עבירות ולהכי נמי חשיב לה בסמוך גילוי מילתא בעלמא: **שכן** מרובה כפרתו. פ"ה מרוצה כפרה של יום והדין עמו דאין לפרש שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו דאית בהן כרת דהא היא גופה צעינן למילף וא"ת והכי צעי למילף מדיה"כ והא דבר הלמד בהיקש אינו חוחר ומלמד צבנין אף ומה לר"י פירכא דשכן כפרה מרוצה וי"ל דאיתרתיך האי פירכא דלא ילף מדר"ח דאי פרכת מה לדר"ח שכן תדיר נימא יוה"כ יוכיח אלא השחא דליכא פירכא ליכא לומר מרובה כרתו וא"ת וילין צמא הלך מתרניהו וי"ל דאיכא למיפרך שכן מרוצה כפרתו דלא האויל ומדיר חשיב קמא מרובה כרתו:

אלא פעם אחת בשנה. אפי' דכז' דכי מתידע ליה אחר יוה"כ מציא חטאת מ"מ כפרה זו של תלויה אינה אלא פעם אחת וא"כ לא מיקרי פעמים בשנה אלא כזומנן קצוע: ולרבי ישמעאל דלמך לא צעי ידיעה בתחלה כו' ופשיטא ליה לה"ש דלא צעי אפי' ידיעת בית רבו לפי המסקנא דמקי (לעיל דף ה.) מנ"מ כרבי דלא מסתבר ליה שסבור שום תנא ידיעת בית רבו שמה ידיעה אלא רבי: **חיוון אמאי מכפר.** וליכא למימר שיתלה על שיש זה ויש זה היכא דלמיידע ליה סמוך לשקיעת החמה דהאי צר קרבן הוא אפי' דגזי שעיר הפנימי אי לאו קרא דחטאים דומיא דפשעים הי"ל דתולה מ"מ הואיל וגלי לן קרא התם דלא מכפר בשאר עבירות: **אף חיוון אינו מכפר בשאר עבירות:** על שאין זה ידעה בתחלה ולא בסוף רגלים ושעירי ראשי חרשים מכפרין דברי ר' יהודה: **א"ר יהודה** אמר שמואל מ"ט דר' יהודה אמר קרא 'ושעיר עזים אחד לחטאת לה' חטא שאין מכיר בו אלא ה' יהא שעיר זה מכפר והאי

אחי לכלל חטאת לרבי ישמעאל וי"ל דמ"מ טפי אחי לכלל חטאת יש זה ואין זה דלדר שיט זה ידעה מעיקרו צקל יכול לזכר מדבר שלא היתה לו ידעה מעולם ולפי המסקנא דרבי ישמעאל סבר לה כר"מ דכל השעירים כפרתן שרה שמה שהיה זה אפי' לזכר מדבר זה דהא כתיב לה' שאין מכיר בו אלא ה' וא"ת לרבי ישמעאל למאי איתרתיך לכל חטאתם וי"ל כי היכי דלא נימא דנכפר כפרה גמורה: **כבר** זה בר"מ. לאו דוקא כר"מ דר"מ צעי ידיעה בתחלה דקמני לקמן דכולהו מכפרין על שאין זה ידעה בתחלה ויש זה ידעה בסוף ואילו לר' ישמעאל האי צר קרבן הוא: **מאי טעמא דר' יהודה.** וא"ת מאי קצעי הא ע"כ ליכא לאוקומה לכפרה דרגלים ודר"מ אלא צדין זה ואין זה דליש זה ידעה בתחלה או בסוף פנימי וחיוון מכפרין וי"ל דצעי מאי טעמא דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו איתמא בשאר עבירות אי משום בנין אף דתיב דבי ר' ישמעאל הא איכא למיפרך כדפריך בסמוך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו ומשני לחטאת לה' חטאת שאין מכיר אלא ה' וכיון דמכפר אלאין זה ואין זה לא שייך למיפרך מה ליוה"כ כו' דגילוי מילתא בעלמא הוא דחטאת דקרא היינו טומאת מקדש וקדשיו כדלמך בסמוך: **שעיר** זה כפרה לשראל ועלי לקבוע זמן כפרה וזו קצעתי ב"מ להפיס דעתה של ירח: **הוא"ו** זה בא בזמן קבוע. פ"ה שעיר חיוון וכן ג"ל דאי מפנימי גמר בסמוך דפריך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו ה"ל למיפרך שכן נכנס דמה לפני ולפנים ועוד אדילין מפנימי לילך משעיר המשחלח דמכפר אשאר עבירות אפי' דשעיר המשחלח נמי לאו קרבן גמור הוא דנשך חוץ למחנה ואית לן למילף טפי משעיר המשחלח דהוי חוץ מחוץ אצל השחא דגמיר מחיוון ניחא טפי דדמו אהדי טפי משעיר המשחלח ופישא נמי דאיתרתיך לעיל היתקש דחיוון מכפר מפנימי דאין ללמוד בתחלה דאין ללמוד מפנימי ובנין אף דחון מפנימי לא ילפינן וא"ת אי מחיוון גמיר נשחט מהכא דדבר הלמד בהיקש חוחר ומלמד צבנין אף דחיוון גופיה לא ידעינן דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו אלא משום דהוקש לפנימי וצעיה הא צפ' איהו מקומן (בזה"ש דף ג.) וי"ל דהאי לא חשיב צבנין אף אלא גילוי מילתא בעלמא כדמוכח בסמוך והשחא נמי א"ש דקאמר ואיתקוש שעירי רגלים לשל ר"ח אפי' דשל ר"ח לא ידעינן אלא צבנין אף דחיוון וחיוון מהיקשא דפנימי וצקוטטרס פירש בסמוך דדבר הלמד צבנין אף חוחר ומלמד בהיקש וילפינן שעירי רגלים מר"ח אפי' דר"ח לא ידעינן אלא צבנין אף מיוה"כ וי"ל לומר כך דהא צעיה היא צפקא איהו מקומן (ס"ג דף ט.) אי דבר הלמד צבנין אף חוחר ומלמד בהיקש אי לא ועוד דהכא גרע מדבר הלמד בהיקש דחיוון חוחר ומלמד בהיקש כדפ"ה גופיה בסמוך דהכא שעירי ראשי חרשים גמירין משעיר החיוון דגמיר בהיקש מפנימי: **אף** זה אינו מכפר בו. ואין להקשות וילין מהאי צבנין אף דליכפך נמי ר"ח אכפרה דחיוון דהא איתקש חיוון לפנימי שלא תמא כפרתו פעמים בשנה ועוד דלענין זה איכא למיפרך מה ליוה"כ שכן מרוצה כפרתו דהשתא ליכא לומר גילוי מילתא הוא דקרא דר"ח לא משמע אלא אלאין זה ואין זה: **שעירי** רגלים מנ"ג. הכא אין לפרש מניין דלא מכפרי נמי אשאר עבירות כדצעי לעיל אדר"ח דא"כ מאי פריך בסמוך שכן תדיר שכן מרוצה כפרתו אדרבה כ"ש דגילף מהתם דאע"ג דחמירי לא מכפרי נמי אשאר עבירות אלא יש לפרש מנלן דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו דאיכא כרת איתמא דלא מכפר אלא בשאר עבירות דליכא כרת כיון דאין כפרתו מפורשת ולא דמי לדר"ח שפורשת דחטא שאין מכיר בו משמע כל חטאים שאינם ידועים כדפירש הקוטטרס בסמוך ולהכי צעי מנלן דלא מכפרי נמי אשאר עבירות ולהכי נמי חשיב לה בסמוך גילוי מילתא בעלמא: **שכן** מרובה כפרתו. פ"ה מרוצה כפרה של יום והדין עמו דאין לפרש שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו דאית בהן כרת דהא היא גופה צעינן למילף וא"ת והכי צעי למילף מדיה"כ והא דבר הלמד בהיקש אינו חוחר ומלמד צבנין אף ומה לר"י פירכא דשכן כפרה מרוצה וי"ל דאיתרתיך האי פירכא דלא ילף מדר"ח דאי פרכת מה לדר"ח שכן תדיר נימא יוה"כ יוכיח אלא השחא דליכא פירכא ליכא לומר מרובה כרתו וא"ת וילין צמא הלך מתרניהו וי"ל דאיכא למיפרך שכן מרוצה כפרתו דלא האויל ומדיר חשיב קמא מרובה כרתו:

אסיקנא דשני השעירים הנשח בחוץ והנשח בפנים אינו מכפרי בשאר עבירות. אלא בטומאת מקדש וקדשיו בלבד: מתנ"י על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף כו'. מאי טעמא דכתיב ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. חטא שאין מכיר בו אלא ה'. שעיר דכתיב ושעיר עזים אחד כפרה לפני שמעתי את הירח. ואקשי' [ויכפר] שעיר ר"ח אשאר עבירות. והחין תנא דבי ר' ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קבוע ושעיר יום כפורים בא בזמן קבוע. מה שעיר יום הכפורים אין מכפר אלא בטומאת מקדש וקדשיו. אף זה כן.

א' אולי ג"ל ואמרין מו.